

Izhaja poljubno, najmanj pa štirikrat na leto. Posamezne številke 2 Din 50 p za inozemstvo 3 Din. V „JGZ“ združena gasilna društva dobivajo po en odtis „Gasilca“ brezplačno. Urednik FRAN BARLE v Ljubljani.

GASILEC

Cene enkratnim oglasom.

Cela stran 300 Din,
1/2 strani 150 Din,
1/4 strani 80 Din,
1/8 strani 40 Din,
1/16 strani 20 Din.

GLASILO „JUGOSLOVANSKE GASILSKE ZVEZE LJUBLJANA“.

V Ljubljani, dne 23. avgusta 1927.

Vesti starešinstva.

1.

Najvišja zahvala.

Skupščina »Jugoslovanske gasilske zveze Ljubljana« je dne 17. julija t. l. soglasno in z navdušenjem sprejela predlog, da se Njegovemu Veličanstvu kralju odpošlje udanostna izjava.

Kabinetna pisarna Njegovega Veličanstva kralja sporoča starešinstvu JGZ, da se Njegovo Veličanstvo za izraz udanosti najiskreneje zahvaljuje.

2.

Gasilske potrebščine.

Tri četverkolne brizgalnice. V Ljutomerski gasilski župi so tri novo ustanovljena gasilna društva, ki želijo kupiti že rabljene, pa dobro ohranjene četverkolne ročne brizgalnice. Morebitne ponudbe z natančnim popisom brizgalnice (teža in cena) naj se pošljejo načelstvu Gasilske župe Ljutomerske.

Gasilno društvo v Gorjah, v gas. župi Radovljiški, prodaja še prav dobro ohranjeno četverkolno brizgalnico. Kdor želi kupiti tako brizgalnico, naj se obrne na omenjeno društvo.

Gasilno društvo v Zabukovci, p. Griže pri Celju, kupi četverkolno snemalno brizgalnico, ki ne sme biti pretežka. Dogovor neposreden.

3.

Iz seje starešinstva.

1. Starešinstvo JGZ je imelo dne 16. julija t. l. svojo sejo, v kateri so bila na novo sprejeta v JGZ naslednja gasilna društva:

a) v Gasilsko župo Belokranjsko: Predgrad, p. Stari trg ob Kolpi, Sinji vrh, p. Vinica pri Črnomlju;

b) v Gasilsko župo Grosupeljsko: Gatina, p. Grosuplje, Luče, p. Višnja gora;

c) v Gasilsko župo Ižansko: Kot-Staje, p. Ig-Studenec;

č) v Gasilsko župo Kamniško: Šmarca-Duplica, p. Kamnik;

d) v Gasilsko župo Krko: Sela pri Šumberku, p. Zagradec, Stična;

e) v Gasilsko župo Mariborsko: Dogoš, p. Maribor;

f) v Gasilsko župo Martjansko: Moravci — Zgornji, p. Martjanci;

g) v Gasilsko župo Novomeško: Dobrnič;e;

h) v Gasilsko župo Ptujsko: Zabovci, p. Ptuj;

i) v Gasilsko župo Ribniško: Nemška vas, p. Ribnica.

2. Gasilnemu društvu v Celju se je podaljšal rok za predložitev odobrenih in po JGZ pregledanih pravil do prihodnje starešinske seje.

3. Prostovoljni razpust gasilnega društva v Mačkovičih se je vzelo na znanje ter se črta iz JGZ in Gasilske župe Križevske.

4. Prostovoljno gasilno društvo v Leskovcu pri Krškem se izključi iz JGZ, odnosno se sklene predlagati izključitev odboru JGZ.

5. Prostovoljno gasilno društvo Vrhovo, p. Rače pri Zidanem mostu, se na lastno prošnjo premesti iz Posavske v Trboveljsko gasilsko župo.

6. Prostovoljnemu gasilnemu društvu Št. Lenart-Hrastnik se dovoli sprememba imena v »Hrastnik«, ravno tako tudi društvu Sv. Pavel pri Preboldu — tkalnica v ime »Prebold-tkalnica«.

7. Prostovoljno gasilno društvo Rečica, p. Bled, si je nadelo ime »Bled II.«. Proti temu nazivu ugovarja Bled sam. Protesta se ne more uvaževati in tudi imena ne zabraniti, ker je zadeva že zastarela in je bilo novo ime tudi že davno odobreno po velikem županu, pač pa se zadeva odstopi Gasilski župi Radovljiški, da skuša nasprotje na lep način urediti.

4.

Iz odborove seje JGZ.

Odbor JGZ je imel dne 16. julija t. l. svojo sejo v Ljubljani. Važnejši sklepi tega odbora so:

1. Predlog starešinstva glede ustanovitve odseka za vodstvo gasilske »Samopomoči«, se odobri in izvoli v ta odsek:

Vengust Jernej (Celje) kot predsednik, Arhar Josip (Vižmarje) kot podpredsednik, Pristovšek Fran (Ljubljana) kot tajnik in biagajnik, Cerer Anton (Kamnik) kot prisednik, Gologranc Konrad (Gaberje) kot namestnik, Fajdiga Fran (Kamnik) kot namestnik.

Odseku se daje pooblastilo:

a) da izdela točne smernice za poslovanje »Samopomoči«,

b) da določi primerno nagrado tov. Pristovšku za vodstvo in pripravljala dela »Samopomoči«,

c) da natančno določi in omeji sprejemanje članov v »Samopomoči«,

č) da sklepa o vseh izjemnih in dvomljivih slučajih, ki bi nastali pri vodstvu »Samopomoči«, zlasti pri sprejemanju članstva in izplačevanja posmrtnin,

d) da podaljša termin za prijavo 50-letnih prijaviteljev.

2. Sklep starešinstva o zadevi prostovoljnega gasilnega društva v Rogaški Slatini za zgradbo gasilskega zdraviliškega doma v Rogaški Slatini se odobri in predloži skupščini.

3. Prostovoljno gasilno društvo v Leskovcu pri Krškem se izključi iz JGZ.

4. Predlog tov. staroste glede podelitve podpor iz »Podpornega sklada JGZ« se odobri in sklene podeliti opravičenim prosilcem — onemoglim gasilcem — po 2000 Din, vdovam po 1000 Din, za vsakega nepreskrbljenega otroka po 200 Din. Na podlagi tega principijelnega sklepa se podeli po 2000 Din petindvajsetim gasilcem, po 1000—2400 Din šestnajstim prosilcem (prosilkam). Sedem prosilcev (prosilik) je bilo odklonjenih, ker po obstoječih določilih nimajo pravice do podpore.

5.

»Samopomoč«.

Koncem julija šteje ustanova 211 društev s 4256 člani. Nadaljnjih 10 posmrtninskih članarin dolguje še 18 društev s 368 člani. Vsa matična dela so se izvršila v nad 900 delovnih urah skozi 5 mesecev. Novi priglasili, dodatki in izpadki se rešujejo sproti dnevno. Denarja ne pošiljajte v pismih, nego le po položnicah, ki jih ima vsaka pošta! Izgubljene izkaznice je mogoče umrtviti (amortizirati) s pismono izjavo, da je neveljavna, če bi se našla kasneje, na kar se izstavi duplikat. Izstopivšim članom odvzete izkaznice je vrniti semkaj.

Po že objavljenih določilih je od 1. julija t. l. dalje pristopnina 20 Din. Zdravstveno stanje članstva potrjuje odslej zdravnik s podpisom v nabiralni poli. Upravni odsek »Samopomoči« je — upoštevajoč delno nepoučenost društvenikov — izjemoma še podaljšal nad 50 let starim tovarišem rok za pristop do 15. septembra t. l., kar se naj upošteva pravočasno, da ne bo potem jadikovanja in izgovorov z nevednostjo!

Pogrešno je bilo trenutno mišljenje posameznih članov, da bo z 10 Din odpravljena obveznost kar za več let, ne zavedajoč se, da pri 4000 in več članih utegne umreti letno 50—60 tovarišev. Neumestna je torej nevolja, kadar je treba ponovno založiti nove posmrtninske prispevke. Brez članarin ne bo posmrtnin. Po podani statistiki je umrla le četrtnina nad 50 let starih, kar naj upoštevajo mladi člani, da jim smrt še manj prizanaša.

Ustrezajoč želji mnogih društev, navajamo imena, starost in posmrtnine od 1. maja do 31. julija umrlih tovarišev nastopno:

1. Miš Franc (44 l.) umrl 3. V., Vič, 3886 Din. 2. Sajovic Josip (25 l.), umrl 6. V., Št. Rupert, 3927 Din. 3. Brezec Alojzij (40 l.), umrl 7. V., Begunje, 3933 Din. 4. Poje Josip (24 l.), umrl 26. V., Babno polje 4050 Din. 5. Juhant Josip (56 l.), umrl 27. V., Podboršt, 4050 Din. 6. Kožar Ant. (23 l.), umrl 27. V., Videm pri Krki, 4050 Din. 7. Novak Franc (44 l.), umrl 6. VI., Legen, 4087 Din. 8. Svetek Ivan (28 l.), umrl 10. VI., Barje, 4149 Din. 9. Čančar Vinco (24 l.), umrl 20. VI., Vel. Obrež, 4167 Din. 10. Plešec Andrej (51 l.), umrl 25. VI., Sora, 4188 Din. 11. Arih Dominik (47 l.), umrl 26. VI., Sv. Lovrenc na Poh., 4188 Din. 12. Strašek Ivan (58 l.), umrl 29. VI., Slovenji Gradec 4236 Din, vsega skupaj 48.911 Din.

Vsak mesec so bile izplačne po 4 posmrtnine. — Nadaljnji razvoj in redno poslovanje je zavisno od zavednosti in točnosti članstva. Gradimo torej in ne podirajmo, kar smo ustvarili z velikim naporom in gmotnimi žrtvami!

6.

Odlikovanje za 25-letno in 40-letno delovanje.

Leta 1925. smo predložili ministrstvu zadnji izkaz gasilcev za odlikovanje s svetinjami za 25-letno in 40-letno delovanje. Kakor nam je znano iz zanesljivih virov, je predlog podpisan in vsi predlagani dobe v kratkem svoja odlikovanja, če jih niso že sprejeli.

Ker bo starešinstvo JGZ koncem tega leta predložilo v odlikovanje one gasilce, ki bodo letos (1927) odslužili svojo 25-letno, odnosno 40-letno delovanje, vabimo vsa v JGZ združena gasilna društva, da takoj napravijo točne sezname vseh teh svojih delavskih, zaslužnih, neomadeževanih, rednih gasilcev ter odpošljejo te sezname

svojim gasilskim župam, ki naj iste natančno pregledajo in potrdijo ter jih najkasneje do 1. novembra 1927 pošljejo starešinstvu JGZ.

Seznami morajo imeti sledeče predelke:

1. Redna številka.
2. Ime in priimek.
3. Rojstni dan in leto.
4. Domovna občina.
5. Sedanji posel.
6. Sedanje bivališče.
7. Dan in leto vstopa v gasilno društvo.
8. Doba morebitne prekinitve v gasilstvu.
9. Kdaj ima dosluženih 25, odnosno 40 let.
10. Opomnja.

a) Gasilce, ki so bili leta 1925. predlagani za odlikovanje, ni vpisati v ta seznam, če so odlikovanje že prejeli ali ne.

b) Gasilcev, ki odslužijo šele v prihodnjem letu (1928.) svojo 25-letno ali 40-letno dobo, naj se ne vpisuje v sezname.

c) Navodilo, kateri člani morejo in kateri ne morejo biti odlikovani, so objavljena v »Gasilcu« št. 3. z dne 18. junija 1925.

č) Nepopolnih seznamov in pa onih seznamov, ki jih bodo društva poslala naravnost starešinstvu JGZ, ne pa svojim župam, se ne bo upoštevalo.

d) Upoštevati se tudi ne more seznamov onih društev, ki so že sama potem svojih sreskih poglavarjev, odnosno drugih funkcionarjev predlagala svoje člane v odlikovanje, pa istih še niso dosegla.

7.

Popisnice in članarina.

Starešinstvo JGZ je razposlalo vsem župnim vodstvom naslednji dopis, kateremu so bile priložene običajne popisnice in poštne položnice:

Razdelite te popisnice in položnice med svoja društva z naročilom, da takoj plačajo članarino in izpolnijo popisnice ter jih Vam vrnejo. — Članarino plača društvo JGZ za vse svoje redne člane, in sicer po 2 Din za vsakega člana.

Ukrenite vse potrebno, da ugone društva naročilo vsaj do 30. septembra t. l. Do tega dneva nam tudi vrnite izpolnjene in pregledane popisnice! Brez popisnic in plačane članarine ni podpore! — Skušajte nas rešiti nepotrebnih opominov!

Hkrati zberite štev. naročnikov za »Gasilski kalendar«, ki je po izvodu obvezen za vsako društvo.

Opozarjamo na te dopise župna vodstva, kakor tudi vsa v JGZ združena gasilna društva.

Skupščina

Jugoslovanske gasilske zveze Ljubljana.

»Jugoslovanska gasilska zveza Ljubljana« je imela dne 17. julija t. l. svojo redno letno skupščino v Ljubljani, v Mestnem domu. Navzoči so bili:

- a) starešinstvo,
 - b) župni načelniki ali namestniki (33),
 - c) odposlanci organiziranih gasilskih žup (56),
 - č) pregledovalci računov (2).
- Člana starešinstva tov. Turk in Rakoše sta opravičila svojo odsotnost.

Od skupščine so izostali:

- a) zastopniki gasilske župe Kozjanske, Mariborske in Posavske (3),
- b) 5 delegatov izostalih gasilskih žup,
- c) računski pregledovalec tov. Majcen, ki je opravičil svojo odsotnost.

1. Otvoritev in poročilo staroste.

Tov. starosta otvori skupščino, ugotovi sklepčnost ter imenuje za zapisnikarja skupščine tov. Hojana (Ljubljana), za overovatelja zapisnika tov. Golgranca (Gaberje) in tov. Arharja (Vižmarje).

Pred prehodom na dnevni red predlaga tov. Musek, da se odpošlje Nj. Veličanstvu kralju Aleksandru udanostno brzojavko, kar se z velikim navdušenjem sprejme in brzojavka takoj odpošlje na Bled.

Čitanje zapisnika zadnje skupščine se opusti, ker je bil zapisnik že itak objavljen v »Gasilcu«.

Tov. starosta poda nato svoje poročilo omenjajoč predvsem smrt raznih tovarišev-gasilcev širom naše domovine, zlasti pa smrt župnega načelnika tov. Deleje Zdravka iz Rečice ob Paki.

V znak počaščenja spomina vseh v minulem letu umrlih gasilcev se dvignejo navzoči raz svojih sedežev.

V svojem nadaljnjem poročilu obrazloži tov. starosta delovanje gasilske organizacije v preteklem letu in pojasni zlasti stike naše organizacije z inozemskimi gasilskimi organizacijami in z ostalimi gasilskimi organizacijami v državi; omenja, da se je v preteklem mesecu vršil veličasten gasilski kongres v Poznanju (Poljsko), katerega sta se udeležila dva zastopnika naše zveze. Dalje omenja, da se bo vršil prihodnje leto vseslovanski gasilski kongres v Pragi, na katerega naj se že sedaj pripravljata tudi naše gasilstvo.

Delovanje našega gasilstva, zlasti pa delovanje župnih in društvenih vodstev je bilo v preteklem letu zadovoljivo, vendar pa ne tako kot bi lahko bilo, ako bi se merodajni faktorji res z vnemo posvetili gasilskemu poslu; vabi k delu ter se zahvaljuje vsem, ki so podpirali stremljenje gasilske zveze, zlasti pa slovenski žurnalistiki, ki je tudi na današnjo skupščino odposlala svojega zastopnika.

H koncu svojega stvarnega in temeljitega poročila se spominja tov. starosta bolnega zveznega podstaroste tov. Turka, ki se zaradi svoje zavratne bolezni ni mogel udeležiti današnjega zborovanja. Predlaga, naj se mu odpošlje z današnje skupščine pozdrav z željo, da se skoraj povrne zdrav v našo sredo. Ta predlog je bil navdušeno sprejet in starešinstvo pooblaščen, da pozdrav odpošlje.

2. Poročilo tajnikovo.

Tov. tajnik poda svoje poročilo ter omenja med drugim, da je imela uprava JGZ v preteklem letu 2 odborovi seji in pa 4 starešinske seje. Na novo je bilo organiziranih 43 gasilnih društev, ki so bila sprejeta v JGZ in uvrščena v pripadajoče gasilske župe. Črtana, odnosno izključena iz JGZ so bila tri društva (Poljane pri Toplicah na Dolenjskem, Maribor in pa Leskovec pri Krškem). Eno društvo se je prostovoljno razšlo (Mačkovci v Prekmurju).

JGZ ima 583 enotno organiziranih gasilnih društev brez Celja, ki je doslej le pogojno sprejeto. Društva so razdeljena na 36 gasilnih žup ter imajo po vplačani članarini 17.947 rednih članov-gasilcev, v resnici pa je istih preko 20.000, ker pri vsoti niso vračunjena nova društva in tudi ne oni člani, ki jih društva zataje pri plačevanju članarine.

V svojem nadaljnjem poročilu tov. tajnik obrazloži vrline in napake, ki jih imajo posamezna župna in društvena vodstva, pa tudi posamezni člani-gasilci. Priporoča medsebojno ljubezen in strogo disciplino, uvedbo predpisanih poslovnih knjig, pravil, kroja in vežbovnik, gojitev vaj in predavanj, uvedbo društvenih arhivarjev, prirejanje župnih tečajev za tajnike in blagajnike; župna vodstva opozarja na predpisano nadzorovanje društev, na uvedbo skupnih vaj in tečajev, na podajanje stvarnih in objektivnih predlogov in poročil, na finančne vire, ki jih je treba poiskati za društva in župe itd. Omenja razdelitev podpor iz 2% gasilskega sklada in pove, da je bilo te podpore za leto 1926. deležno 554 predlaganih gasilnih društev. Veliki župan ljubljanske oblasti je razdelil:

310 gasilnim društvom	208.500 Din
21 gasilskim župam	31.900 »
JGZ pa	15.000 »
skupaj	255.400 Din

veliki župan mariborske oblasti pa:

244 gasilnim društvom	155.500 Din
16 gasilskim župam	18.000 »
JGZ pa	10.000 »
skupaj	184.300 Din

Glede izvedbe sklepov lanske skupščine poroča, da se je storilo vse potrebno in večina tudi s povoljnim uspehom, omenja intervencije v zadevi zapuščine po pokojnem dr. Bergmanu, v zadevi taks, srečolovov in tombol, dalje glede znižanja železniške voznje itd.; omenja gasilske manifestacije ob raznih prilikah, zlasti pa ob odkritju spomenika kralju Petru v Kranju ter ob odkritju spominske plošče pokojnemu dr. Bergmanu v Žalcu; obrazloži postopanje pri predlogih za gasilska odlikovanja, dalje delo na načrtu »Požarnega reda« in na ustanovitvi »Samopomoči«.

Tajnikovo poročilo je bilo vzeto na znanje in brez ugovora odobreno.

3. Poročilo blagajnikovo.

Tov. blagajnik poroča, da izkazuje zvezna blagajna:

dohodkov	150.232'95 Din
stroškov	81.778'78 »
torej prebitka	68.454'17 Din

Podporni sklad JGZ izkazuje:

dohodkov	272.999'57 Din
stroškov	2.000'— »
torej prebitka	270.999'57 Din

Jugoslovenski vatrogasni Savez izkazuje:

dohodkov	11.499'15 Din
stroškov	3.056'— »
prebitka	8.443'15 Din

Blagajna »Samopomoči« izkazuje:

dohodkov	41.128'— Din
stroškov	24.354'50 »
prebitka	16.773'50 »

Denar vseh blagajn je plodonosno naložen proti zavarovanim hranilnim knjižicam.

V svojem poročilu omenja tov. blagajnik razne nedostatke, ki jih zagreše društva pri plačevanju svojih dolgov (zakasnelost, malomarnost, pošiljanje denarja v kuvertah itd.).

Podrobno poroča o delu pri ustanavljanju in ureditvi »Samopomoči« ter izčrpno opiše vse dosedanje poslovanje. Končno objasni odborov predlog glede izvolitve posebnega odseka za nadaljnje vodstvo in upravljanje »Samopomoči«.

Poročilo je bilo vzeto na znanje in odobreno brez razprave.

Odobren je bil tudi predlog glede izvoljenega odseka za »Samopomoč« ter se pritrdi konstituiranju odseka, kakor sledi:

Vengust Jernej (Celje), predsednik,
Arhar Josip (Vižmarje), podpredsednik,
Pristovšek Fran (Ljubljana), tajnik in blagajnik,
Cerer Anton (Kamnik), prislednik,
Drašler Anton (Borovnica), prislednik,
Golgranc Konrad (Gaberje), namestnik,
Fajdiga Fran (Kamnik), namestnik.

Odobri se predlog tov. Museka (Sv. Vid pri Ptuj) naj se pooblasti ta odsek, da votira primerno nagrado tov. Pristovšku za njegovo delo pri »Samopomoči«.

4. Poročilo pregledovalcev računov.

To poročilo poda tov. Rojina (Spod. Šiška). Knjige in računi so bili pregledani po treh pregledovalcih (Majcen, Rojina, Kadunc) in so bile knjige kot računi v najvzornejšem redu. Predlaga, da se podeli tov. blagajniku kot celokupnemu odboru zahvalo in absolutorij, kar je bilo soglasno sprejeto.

5. Poročilo tehničnega odseka.

Poročilo tehničnega odseka poda podpredsednik odseka tov. Gologranc. Omenja tehnično delovanje posameznih društev in žup, povdarjajoč, da se tu in tam še vedno sliši napačno poveljevanje in napačne signale; obžaluje, da nekatera gasilna društva še danes niso zavrgla svojih starih našemljenosti na gasilskih krojih; omenja slabo gospodarstvo nekaterih društev pri nabavi gasilskega orodja in oprave; povdarja, da je za nas predpisana normalna Metzova spojka št. 6.

Nadalje omenja in obrazloži pravilno nastopanje gasilskih oddelkov pri mimohodih. Izdaja izpričeval posameznim agentom za nabavo gasilskih potrebščin je gasilnim društvom prepovedana, ker spravljajo taka izpričevala večkrat gasilna društva v zmote. Izdaja izpričeval in potrdil naj bo prepuščena le zvezi sami.

Po svojem stvarnem in temeljitem poročilu predlaga:

a) da se vrši v prihodnjem poslovnem letu vsaj enodnevni tehnični gasilski tečaj v Ljubljani za župne načelnike, odnosno poveljnike;

b) da se župnim vodstvom naroči odprava vseh nepravilnosti na gasilskem kroju njegovih društev;

c) da se društva opozore, naj si pred nakupom gasilnega orodja izposlušajo mnenje tozadevnih strokovnjakov ter naj stavijo v pogodbo tudi pogoj, da se orodje pred prevzemo po strokovnjakih pregleda in preizkusi;

č) da se povsod uvede predpisano normalno Metzovo spojko št. 6 ali vsaj prehodnike na to spojko;

d) da se omeji prirejanje mimohodov, ki naj se vrše vedno le pred gasilskimi dostojanstveniki;

e) da izdaja izpričevala, odnosno mnenja o kakovosti gasilnih aparatov le zvezno vodstvo.

Vsi ti predlogi so bili brez ugovora sprejeti.

6. Poročilo literarnega odseka.

Predsednik odseka tov. Pristovšek omenja težkoče, s katerimi se bori ta odsek, ker nima na razpolago dovolj denarnih sredstev in ker članstvo ne kaže dovolj zanimanja za to panogo gasilskega delovanja. Poroča o izdaji »Gasilca« ter izdaji »Gasilskega koledarja« ter predlaga, naj bi »Gasilec« izhajal kot mesečnik, vsaj pa kot dvomesečnik. Gasilski koledar naj izdaja zveza sama, vsaka župa in vsako društvo pa mora obvezno vzeti vsaj en izvod koledarja.

Po kratki razpravi se sklene:

a) »Gasilec« naj izide na dva meseca, pozneje pa mesečno;

b) »Gasilski koledar« naj izdaja JGZ sama;

c) vsaka župa in vsako gasilno društvo je dolžno naročiti vsaj en izvod koledarja;

č) obvezne koledarje prevzame župa in jih potem razpeča med svoja društva.

7. Poročilo zavarovalničnega odseka.

Podnačelnik odseka tov. Arhar (Vižmarje) poroča, da je predsednik tega odseka tov. Milinkovič odšel iz Ljubljane in poizgubil vse tozadevne spise. Ker pa današnje razmere ne dopuščajo ustanovitve gasilske zavarovalnice, predlaga, da se ta odsek skratka razpusti, dokler se ne povrnejo ugodnejši časi. Sprejeto.

8. Določitev letne članarine.

O letni članarini za poslovno leto 1927./28. poroča blagajnik tov. Pristovšek. Soglasno je bil sprejet in odobren predlog, da ostane članarina tudi za to leto neizpremenjena, t. j. po 2 Din za vsakega rednega člana, ki se razdeli po že obstoječem ključu (polovico JGZ, $\frac{2}{3}$ druge polovice župe, $\frac{1}{3}$ druge polovice JVS).

9. Popolnitev razsodišča.

Odobri se predlog starešinstva in odbora glede popolnitve zveznega razsodišča ter se izvoli v razsodišče poleg tov. Jeločnika (Št. Vid nad Ljubljano) še tov. Klenovšek Hinko (Sv. Vid pri Ptuj) in Rozman Alojzij (Novo mesto).

10. Imenovanje častnih članov.

Odobri se predlog starešinstva in odbora glede imenovanja častnih članov JGZ ter se soglasno izvoli za častnega člana: Choromanski Sygmund, prezes in Jan Sztromajer, načelnik »Głownega związka straży pożarnych rzczyzospolitej polskiej«, oba iz Varšave, ki sta ugledna voditelja poljskega gasilstva.

11. Gasilski zdraviliški dom.

Istotako se odobri starešinski in odborov predlog glede zgraditve gasilskega zdraviliškega doma v Rogoški Slatini ter se izvoli pripravljalni odsek:

Barle Fran (Ljubljana), starosta,

Vengust Jernej (Celje), podstarosta,

Musek Ljudevit (Sv. Vid pri Ptuj), prisednik,

Gologranc Konrad (Gaberje pri Celju), župni načelnik.

12. Samostalni predlogi.

Odklonjeni, odnosno umaknjeni so bili samostojni predlogi:

Kamniške gasilske župe glede »Požarnega reda«.

Gasilske župe Borovniške glede slovenskih diplom.

Gasilske župe Gornjeradganske glede starostnih označevanj in glede stroškov župnih delegatov.

13. Raznoterosti

1. Odobri se predlog starešinstva glede odklonitve sprejemanja žensk v gasilsko »Samopomoč«.

2. Končno se odobri tudi predlog glede prireditve pokrajinskega zleta v letu 1928. ter se določi zlet na Vrhniko ob priliki društvene 50-letnice ter zlet v Št. Jurij ob Ščavnici ob priliki društvene 40-letnice.

3. K raznoterostim se oglasi še podstarosta tov. Vengust in poroča o gasilskem kongresu v Poznaniu (Poljsko), ki se je vršil v dneh od 26. do 29. junija 1927 in katerega se je udeležil tudi on s tov. Engelsbergerjem iz Krškega.

Podrobno poroča o poteku slavnosti, nato pa poda točno sliko delovanja poljskega gasilstva. Poučna izvajanja so bila sprejeta z velikim zanimanjem in pritrjevanjem.

*

Ker se nihče več ne oglasi k besedi zaključni tova stafosta lepo uspelo zborovanje, se zahvali navzočim za vestno sleditev razpravam skupščine in poziva vse navzoče, da ponese novega duha in novega življenja v naše gasilske vrste širom cele Slovenije.

Pokrajinski zlet v Središče.

Dne 14. in 15. avgusta t. l. je praznovalo gasilno društvo v Središču svojo 40-letnico, ki je bila združena s pokrajinskim zletom JGZ. Zleta se je udeležilo starešinstvo zveze in do 700 gasilcev v kroju. Gros izletnikov je došel s pragerskim vlakom ob 10:45, katerega je pričakovalo na kolodvoru domače gasilstvo in gasilstvo, ki je dospelo že s prejšnjimi vlaki, z vozovi in peš v Središče. Med temi je bilo močno zastopano gasilstvo iz Prekmurja, Medžimurja in Hrvaške.

Sprevod od kolodvora do mestne hiše je spremljalo troje godb, občinstvo pa je goste pozdravljalo in obsipalo s cveticami. Na trgu je bila maša na prostem, po maši pa so se izpred občinske hiše vršili pozdravi in nagovori. Prireditvi je prisostvoval tudi sreski poglavar g. dr. Vončina iz Ptuj, ki je s svojim prikupljivim nastopom dal prireditvi posebno obeležje.

Popoldanski vaji, vzorna suha, in zato na drugem mestu mokra, sta ugajali splošno, zlasti pa suha, ki je pokazala, kaj zmore disciplina, šola in veselje do gasilskega dela. Videli smo eksaktne vaje, kakršnih nismo vajeni.

Popoldanska veselica s tombolo, srečolovom in koncertom v dvorani so mnogobrojno občinstvo zadovoljili v polni meri.

Vzorna prireditvi in gostoljubnost Središčanov ostane v trajnem spominu vsem, ki niso zamudili prijetne prilike.

Dimnikarski pravilnik.

V številki 3. letošnjega »Gasilca« smo na željo iz gasilskih vrst objavili »Dimnikarski pravilnik«. Okolnosti so zahtevale izpremembe in ministrstvo za trgovino in industrijo je izdalo »Izpremembe v pravilniku za izvrševanje dimnikarskega obrta«, ki so objavljene v »Uradnem listu« št. 34 z dne 28. marca 1927. Izpremembe se doslovno glase:

Po izkazani potrebi odrejam:

Pravilnik za izvrševanje dimnikarskega obrta v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, razglašen v »Službenih Novinah« z dne 13. novembra 1926, štev. 259/LXIII.* se izpreminja tako-le:

Člen 1. naj se glasi:

»Dimnikarski obrt smejo izvrševati po veljavnem zakonu o radnjama' in obrtnih zakonih samo oni, ki so za to usposobljeni in pooblašteni. Za take se smatrajo:

1. oni, ki imajo obče pogoje, kakršni se zahtevajo za voditev obrta na dotičnem ozemlju, kjer žele izvrševati dimnikarski obrt, t. j.: biti morajo polnoletni, samostalno smejo razpolagati s svojo imovino, biti morajo dobrega vedenja in biti ne smejo kaznovani zaradi kaznivih dejanj;

2. oni, ki imajo dokaze o strokovni izobrazbi za izvrševanje dimnikarskega obrta, ki se zahtevajo po zakonu, veljavnem na dotičnem ozemlju;

3. oni, ki so zanesljivi.

4. Poleg tega morajo prosilci dokazati, da so uredili vojaško obveznost; da niso prekinili dela v dimnikarskem obrtu dlje nego tri leta; da nimajo drugega poklica razen dimnikarskega; da so živčno zdravi in da niso nagnjeni na pijančevanje.«

V členu 2. se izpreminja poslednji odstavek za besedo: »pomočnikov« ter se glasi: »Obrtno oblastvo ga mora obenem razglasiti v »Službenih Novinah« itd.«

V členu 4. se izpreminja drugi odstavek ter se glasi: »Obrtno oblastvo postavi po svobodni oceni enega izmed predlaganih kandidatov, in sicer po možnosti enega z najdaljšo neprekinjeno prakso.«

Za tem odstavkom se dodajata nova odstavka, ki se glasita:

»Obrtno oblastvo sme tudi odkloniti oba predlagana kandidata ter samostalno imenovati tretjega, če nima glede obeh kandidatov popolne garancije, da izpolnjujeta pogoje, določene v členu 1. tega pravilnika.

Stranke, ki niso zadovoljne z odločbo o postavitvi dotičnega dimnikarja, se smejo v 14 dneh pritožiti na višje oblastvo.«

Tretji odstavek člena 4. se črta.

V četrtem odstavku se dodajajo za besedo: »organizacije« besede: »; vendar pa mora dotični prosilec izpolnjevati pogoje, določene v tem pravilniku.«

V členu 5. se izpreminja četrti odstavek ter se glasi: »V ostalih mestih, trgih in selih je odločilen« itd.

Na koncu člena 5. se dodaja nov odstavek, ki se glasi:

»Na kmetih in v mestih z letnim kosmatim dohodkom 70.000 dinarjev mora biti zaposlen kvalificiran dimnikarski pomočnik v vsakem dimnikarskem okolišu; v mestih z letnim kosmatim dohodkom 100.000 dinarjev pa morata biti zaposlena v vsakem okolišu dva kvalificirana dimnikarska pomočnika redoma vse leto.«

V členu 7. se mora glasiti točka 1.:

»V mestih, trgih in selih z več nego 2000 prebivalci se morajo ometati dimniki stanovanjskih hiš vsak mesec enkrat.

Prav tako se ometajo vsak mesec dimniki tudi v onih krajih z manj nego 2000 prebivalci, toda samo v onih stanovanjskih hišah, kjer se rabijo dimniki stalno (vsak dan). Dimnike, ki se rabijo stalno (vsak dan), označi pristojna občina, ko je zaslišala dimnikarja.«

* »Uradni list« z dne 24. novembra 1926, št. 424/108.

Potemtakem naj se točka 1. izpusti.

Za točko 5. člena 7. se dodaja nov odstavek, ki se glasi:

»Če je treba, sme ometati dimnikar dimnike tudi pogosteje, vendar pa po prostem sporazumu dotične osebe z dimnikarjem.«

Poslednji odstavek člena 7. naj se glasi:

»Vsi zgoraj označeni roki veljajo samo za one dimnike, ki se rabijo stalno vse leto. Za one dimnike pa, ki se rabijo samo v zimski sezoni, določa začetek in konec porabljanja občina, ko je zaslišala dimnikarja.«

V členu 10. se izpreminja tretji odstavek ter se glasi:

»Višino dimnikarske odškodnine določi mestna ali oblastna samouprava.«

Člen 11. pravilnika se črta ter se glasi:

»Dimnikar mora predložiti koncem koledarskega leta občinski ali mestni upravi v odobritev seznamek dimnikarske odškodnine za prihodnje leto po seznamku dimnikarskih objektov (glej člen 21., odnosno 9.).

Občinska ali mestna uprava razgrne seznamek dimnikarske odškodnine na osemdneven vpogled zaradi eventualnih pritožb interesentov zoper višino predpisane odškodnine.

Občinska ali mestna uprava sme pobirati dimnikarsko odškodnino ter jo mesečno izplačevati dimnikarju. O tem, kdo naj pobira dimnikarsko odškodnino, ali občinska, odnosno mestna uprava ali dimnikar sam, odloča županijsko oblastvo za vse svoje dimnikarske okoliše.

V mestih z urejenim svetovalstvom pobira dimnikar dimnikarsko odškodnino neposredno od hišnih posestnikov, hišni posestnik pa sme prenesti pravico porazdelitve dimnikarske odškodnine na poedine stanovalce po velikosti dotičnega stanovanja.«

V členu 16. se ukinjata predposlednji in poslednji odstavek.

V členu 21. se dodaja za prvim odstavkom nov odstavek, ki se glasi:

»V krajih z manj nego 2000 prebivalci potrjuje seznamek dimnikarskih objektov, ki se rabijo stalno (vsak dan), pristojna občina.«

V členu 23. pravilnika se dodaja za prvim odstavkom nov odstavek, ki se glasi:

»Vdova kakor tudi zakoniti maloletni nepreskrbljeni otroci morajo izvrševati dimnikarski obrt po svojem poslovdnji, ki mora izpolnjevati pogoje za samostalno voditev dimnikarskega obrta, določene v členu 1. tega pravilnika.«

Tretji odstavek člena 23. naj se izpusti.

Člen 25. pravilnika se izpreminja ter se glasi:

»Pravilnik stopi v veljavo čez 30 dni od razglasitve v »Službenih Novinah.«

Vse zgoraj navedene izpremembe dimnikarskega pravilnika stopijo v veljavo z dnem, ko se razglase v »Službenih Novinah«.

V Beogradu, dne 11. marca 1927.; št. 3967.

Namestnik ministra za trgovino in industrijo:
minister za agrarno reformo:

M. Simonović s. r.

Ohrana cevi.

(Fran Barlè.)

Gasilska cev s svojo opremo je eden izmed najvažnejših pripomočkov pri gašenju požarov. Gašenja brez cevi si dandanes niti misliti ne moremo. Cevi so za gasilstvo ne le najvažnejši, temveč tudi najdragocenejši pripomoček, toda žal, da marsikatero gasilno društvo ne ravna s cevmi, kakor bi moralo. Mačehovsko ravnanje s cevmi je čestokrat vzrok prezgodnji poškodbi ali pa celo nerabljivosti cevi. Cevi z neomejeno vztrajnostjo do danes še niso izumili.

Gasilstva in njegovega premoženja ne cenimo po blestečih praporih, po slavnostnem kroju, temveč po dolžini dobro ohranjenih cevi. Iz tega razloga podajamo nekaj podatkov o ohrani in o uporabi cevi.

Zgodovina cevi.

Že pred 200 letmi so se različni rokodelci pečali z izdelovanjem gasilskih cevi, toda nobeden teh izdelkov se ni posebno obnesel, obenem pa so bili predragi. Prve cevi okoli leta 1707 so začeli izdelovati iz juftovine, t. j. neke vrste rusko usnje, ki so bile šivane. Te vrste cevi pa niso dolgo vzdržale, ker so šivi radi strohneli in izpuštili, ponovno šivanje pa ni bilo več tako kot novo.

Amsterdamski gasilski mojster Jan Heyden se je poleg izdelave brizgalnic pečal tudi z izdelavo gasilskih cevi. Leta 1790 je vpeljal usnjene, z bakrenimi žbicami zakovane cevi, ki so bile pri dobri negi za takratne čase dokaj uporabne. Izpodrinile so v kratkem šivane cevi.

Kdo je izumil konopne cevi brez šiva, ni znano, pač pa vemo, da so bile prve v rabi že leta 1720. Prve konopne cevi so bile sicer dokaj površen izdelek, toda radi svoje nizke cene, svoje lahkosti in priročnosti, kakor tudi radi lahkega vzdrževanja so izpodrinile polagoma usnjene cevi in cevi iz jadrovine. Z gumijem preparirane konopne cevi so se pojavile okoli leta 1847, ki pa so se do danes znatno zboljšale.

Izdelovanje cevi.

Dandanašnje cevi so pletene iz lanu, večinoma pa iz konoplje. Cevi, ki jih rabimo pri večjem pritisku, so znotraj gumirane. V nekaterih krajih so napravili poskušnje s cevmi iz bombaževine, pa se niso obnesle, ker rade puščajo vodo.

Sesalne cevi in cevi za tehnične namene so izdelane iz gumija z lanenimi vložki. Med vojno so izdelovali cevi iz različnih pripomočkov, zato pa so bile, kar ve vsak gasilec, dvomljive vrednosti.

Dandanes tkalnice cevi izdelujejo cevi le še iz konoplje ali lanu, kvečjemu je mešana konoplja z lanom, za večji pritisk pa jih znotraj gumirajo.

Cevi so enkrat, dvakrat ali pa tudi trikrat pletene ter imajo različne premere. Pri nas so v uporabi cevi za Metzovo spojko št. 6.

Enkrat pletena cev je v uporabi pri podeželskih gasilnih društvih, kjer nimajo vodovoda, dvakrat pletena pri gasilnih društvih, kjer imajo večji pritisk kot ga imajo navadne ročne brizgalnice in trikrat pletena le pri gasilnih društvih, ki imajo parne ali motorne brizgalnice. Trikrat pletene cevi pa imajo to napako, da postanejo, če so napojene z vodo, trde in malo gibčne in zategadelj se zmerom bolj in bolj opuščajo. Izvrstne cevi so cevi iz italijanske dolge konoplje in žlahtnega lanu, ki ostanejo gibčne, četudi so mokre in so po več ur v uporabi, pa tudi vodo drže kot malokateri. Ravnanje s cevjo iz sirove konoplje, kakor navijanje itd., če je mokra in izpraznjena, je nerodno in težavno. Cev iz navadne konoplje ali ali navadnega lanu, pa naj bo to domači, ruski, italijanski ali španski izdelek, solzi in dela kaplje, če spustimo vodo vanjo, cev iz dolge konoplje in žlahtnega lanu pa pri pritisku vode pokaže komaj vidno roso na sebi.

Cevi iz sirove konoplje in iz lanu so dobro tkane le tedaj, če soljenje cevi v kratkem popolnoma izostane, iz česar lahko sklepamo, da so nitke cevi napojene in da so zaprle vse luknjice in preprečile puščanje vode, cev postane nepropustna. Prvo soljenje cevi nas zategadelj ne sme prestrašiti.

Slabo tkane cevi ne pokažejo samo solz, temveč curljajo in tudi ne nehajo curljati in solziti, ker so tkane preredko. Takih cevi zlasti pri večjem kot navadnem pritisku ne moremo uporabljati, ker se izgublja toliko vode, da v ročniku ni zadostnega pritiska in zaželjenega učinka.

Pri strojnih (parnih, motornih) brizgalnicah so cenejše cevi nerabljive, za to komaj zadoščajo najboljše vrste. Skušnja nas uči, da so cevi najboljše vrste tudi najcenejše, ker vzdrže dvakrat, trikrat in tudi desetkrat to-

liko kot cevi slabейše vrste. Na ceno pri nakupu cevi zategadelj ne smemo gledati.

Glavni pogoj za dobre in vztrajne cevi je, da so nepropustne in da ostanejo voljne, četudi so mokre in napete. Cevi iz konoplje in lanu imajo to lastnost. Hodnične cevi, vsaj boljše vrste, so sicer rabljive, toda neprodinost ni vztrajna kot je vztrajna pri dolgi konoplji.

Katere cevi, konopne ali lanene, so boljše, je odvisno od uporabe. Za gasilna društva, ki imajo malo vaj in malo požarov, so bolj priporočljive konopne kot pa lanene cevi in ravnotako tudi za tovarne, gledališča in trgovine, dočim so za večja, večkrat zaposlena gasilna društva, zlasti taka, ki imajo vprežne ali pa motorne brizgalnice, bolj priporočljive s konopljo in predivom mešane cevi.

Poleg neprodinosti pa morajo biti cevi tudi vzdržne pri večjem pritisku. Zategadelj pa vsako novo kupljeno cev pred definitivno prevzemo preiskusimo s pritiskom, zakaj na zunanje znake cevi se ne smemo zanašati.

Poiskusi napraviti sirove konopne in lanene cevi še trpežnejše in vztrajnejše, zlasti poiskusi s kemičnim strojenjem ali impregniranjem, kakor to nazivamo, se niso obnesli. Impregnacija je kvečjemu za gumirane, ni pa za navadne cevi. Impregnirane cevi se ne morejo toliko napeti, da bi postale neprodinost.

Strojenje cevem več škoduje kot pa koristi, ker jim vzame prožnost in zgostitev in zategadelj se je v najnovejši dobi jelo opuščati.

Vzdržnost pritiska pri ceveh pomnožimo s tem, da jih znotraj gumiramo. Gumiranje obstoja v tem, da notranjost cevi prevlečemo z gumijem, ki zamaši vse luknjice pletenja. Gumirane cevi so dražje od negumiranih, zato pa so vztrajnejše in ustrezajo vsem zahtevam, če so dobro in pravilno negovane.

Gumirane cevi pa so, kakor rečeno, le za večja gasilna društva, ki večkrat pridejo do tega, da gase v notranjosti poslopij in preprečijo škodo, ki bi jo napravila voda.

Cevi morajo biti gumirane z najboljšim gumijem in zato tudi pri tem ne smemo gledati na ceno, kakor pri sirovih ceveh ne gledamo. Gumij slabейše vrste ima to lastnost, da se zlasti v poletni dobi ali v gorkem prostoru rad zmečča in da se potem pri daljšem ležanju sprimejo notranje stene cevi. Ta nedostatek se je pogosto pojavljal pri prejšnjih fabrikatih in zlasti pri požaru se je rado pokvarilo več, na videz dobrih cevi. Voda, ki smo jo spustili v cev, je odtrgala gumij od stene cevi, zamašila z odtrganim gumijem ročnik in cev se je razpočila ali pa vsaj raztrgala. Poklicno gasilstvo, ki na nego cevi iz opravičenih razlogov polaga posebno pozornost, je izumilo sredstvo proti sprijemanju gumija v ceveh. V gumirano cev so jeli stresati po 2—3 žlice lojevca (talcum proprium), t. j. prašek srebrnikastega kamna, in z roko so strkali prašek skozi cev in cev se ni več sprijemala. Prostovoljna gasilna društva se s tem vprašanjem notranjosti cevi, ki je uvaževanja vredno, toda zamudno, ne morejo ukvarjati, ker nimajo ljudi, ki bi se posvečali samo gasilstvu in ker nimajo stalnih uslužbencev in orodjarjev. Gumiranih cevi, četudi so današnji izdelki veliko zboljšani, prostovoljnemu gasilstvu ne moremo priporočati.

Preizkuševanje cevi s pritiskom.

Vse cevi, preden jih definitivno prevzamemo, morajo biti preizkušene s pritiskom vode. Suhe cevi, kakor rečeno, spočetka solzijo, ko pa se napno, ne smejo puščati vode. Po dolgem ali kratkem trajanju soljenja, po količini izgubljene vode, preden se cevi napno in postanejo neprodinost, cenimo kakovost cevi. Tkalčeve napake nam pokažejo curki, ki curljajo iz cevi. Tovarne morajo jamčiti, da vzdrže cevi do 15 atmosfer pritiska.

Cevi preizkusimo najlažje in najbolje s tem, da jih položimo na 10 m dolgo lestev, ali 2 po 6 do 8 m dolgi lestvi, ki sta položeni na tuala ali pručice. Cev spojimo na enem koncu s hidrantom na drugi konec pa privijemo ročnik z zapiralnim gobčkom. Kjer ni hidranta z zadostnim pritiskom vode, uporabljamo preizkusno črpalko. Hi-

drant moramo polagoma odpreti in ko je v cevi ves pritisk vodovoda, polagoma zapremo zapiralni gobčnik. Čez nekaj minut pregledamo cev in morebitna mesta, ki puščajo vodo, na lahko zaznamujemo s črnim svinčnikom in nerabno cev vrnemo dobavitelju.

Večja gasilna društva in poklicno gasilstvo uporabljajo za preizkuševanje gumiranih cevi posebne vrste preizkusne črpalke, s katerimi morajo doseči najvišji pritisk, do 15 atmosfer. Po požarih in vajah zadošča, da cevi poizkusimo s polnim pritiskom vodovoda.

Dolžina cevi.

Dolžina cevi, posameznih koncev namreč, je velike važnosti. V nekaterih krajih režejo posamezne konce, da si prihranijo spojke, na 20 metrov, dočim posamezni konci cevi nikoli ne smejo biti daljši kot 10 do 15 metrov, to pa zategadelj, da jih moremo sušiti in pa da jih pri požaru ali mokri vaji moremo, če se poškodujejo, hitro zamenjati. Čim daljša je cev, tem zamudnejša je izmena.

Navijanje in zvijanje cevi.

Ako hočemo, da se nam cev prezgodaj ne pokvari, mora biti pravilno navita ali zvita. Cev običajno navijamo na nosni ali pa dvokolni navijak s spojkami vred, ali pa posamezne konce cevi zvijemo v svitek. Pri zvijanju svitkov pa se pojavlja pogosto napaka, da se cev trdo navije na en ali drugi del spojke. Cev pri takem zvijanju svitkov najprvo odpove pri spojki, ker se prelomi ob spojki. Čestokrat pa se dogaja tudi, da se oviti del spojke pri požaru radi spojitve s hidrantom ali z brizgalnico potegne iz sredine svitka, in tu imamo cev zavito tolikokrat, kot je bila navita okoli spojke; poleg tega se rado dogaja, da se napačni konec cevi potegne do hidranta ali brizgalnice. Obračanje že položene cevi dela na gledalca mučen vtis. Takih svitkov cevi za gasilske vozove in za gasilsko opravilo ne moremo priporočati.

Ta nedostatek pri navijanju svitkov pa moremo odpraviti s tem, da cev zvijamo dvojno, tako namreč, da z navijanjem pričnemo na sredi cevi. Pri tem pa moramo paziti na to, da je spodnji konec cevi za približno 60 cm daljši od zgornjega; sicer ne prideta pri dvojno naviti cevi oba dela spojke skupaj. Navivši svitek oba dela spojke zvežemo skupaj in na svitek z dokaj močno vrstico. Na ta način se navita cev, če jo sunkoma vržemo od sebe, držeč konca v roki, razvije nezavita po tleh.

Prevažanje cevi.

Najboljše in najbolj priporočljivo prevažanje cevi, na vozovih in na orodju, je navijak ali vreteno. Na navijak ali na vreteno navito, tudi daljšo cev, najlaže in hitro polagamo in cev se pri tem ne zavije. Pri navijanju cevi na dvokolni navijak ali na vreteno pa moramo paziti na to, da so spojene spojke navite nekoliko poševno in da se cev ne lomi ob spojki.

Navijak in vreteno sta za vsako gasilno društvo nedogrešljivo orodje, toda tovarnarji jima ne posvečajo take pozornosti, kakršno zasluži in kakršno posvečajo drugemu orodju, zlasti lestvam.

Vreteno na dvokolnem ali na nosnem navijaku mora biti napravljeno tako, da se vrti na osi, ker vsaka drugačna sestava ovira prevažanje in polaganje cevi. Glavni dogoj za dvokolni navijak sta visoki kolesi (120 do 130 centimetrov). Vreteno pri večjih navijakih bi moralo biti vedno deljeno na dva dela, na del za suhe in na del za mokre cevi. Drugače je sevega z navijaki, ki jih nalagamo na voz ali na avtomobil, taki vozni navijaki morajo biti majhni in lahki. V nekaterih krajih so poskušali s četverokolnimi navijaki, toda te so povsod opustili, ker so pretežki in težko rabljivi.

Negovanje cevi.

Ako hočemo, da cevi ohranimo dobre in čimdalje rabljive, jih moramo po vsakem požaru in po vsaki vaji dobro osnažiti in večje shraniti. Zanemarjene cevi so lahko uničene v par mesecih, dočim jih z vestnim negovanjem

in vestnim shranjevanjem na čednem in suhem prostoru moremo ohraniti leta in leta v dobrem in rabljivem stanju.

Za večje vzdrževanje cevi je potrebno, da si napravimo popisnico vsake cevi. V to popisnico moramo vpisati:

1. Številko cevi;
2. dolžino in premer;
3. dobavitelja in čas dobave;
4. dan in trajanje uporabe;
5. ali rabljena pri požaru ali vaji;
6. morebitna poškodba;
7. način poprave;
8. nerabljivost.

S tako razvidnostjo zmerom moremo dokazati, koliko je bila cev v rabi in koliko vzdrži, in nihče ne more reči, da se trati s cevmi.

Snaženje cevi.

Cevi najboljše snažimo na ta način, da umazane cevi v kolobarjih zložimo v velik čeber in jih do dobra polijemo z vodo, da se odmoči nesnaga in pesek. Ko se cevi odmočijo, jih kakor pri preizkušnji, položimo na oglašeno desko, ne pa na lestvo, in jih okrajamo s sirkovo krtačo, pri tem pa jih neprestano s škropilnico polivamo z vodo. Manj umazane cevi moremo podolgoma položiti na sprani tlak, jih politi z ročnikom ali škropilnico in omesti s sirkovo metlo. Kakor pri snaženju s krtačo, tako tudi pri snaženju z metlo ne smemo štediti z vodo. V nekaterih krajih snažijo cevi tudi v tekočih vodah, toda tega ne moremo priporočati, ker so v vodo nametane večkrat ostre črepinje, ostro kamenje itd. Barvnih in maslnih madežev na ceveh ni treba odstranjevati, dovolj je, da so očiščene druge nesnage. Pozimi, kadar namočimo cevi v čebru, smemo vodo samo zmlačiti, ne smemo pa rabiti vrele vode. Kadar smo pri brizganju rabili umazano vodo ali gnojnico, moramo rabljene cevi tudi znotraj splakniti s čisto vodo iz vodovoda, in če tega ni, z brizgalnico. Nikoli pa ne smemo pozabiti, pred vsakim snaženjem cevi, preizkusiti cevi z navadnim pritiskom vodovoda ali brizgalnice, da označimo morebitne poškodbe, ki so ostale prekrita.

Sušenje cevi.

Vsako osnaženo cev obesimo v sušilni stolp gasilskega doma, če ga imamo, če pa ga nimamo, na kako visoko steno, na široko stopnišče in če ni drugače, v cerkveni zvonik, da se posuši. Kadar cevi sušimo na prostem, seveda vedno obešene, jih ne smemo sušiti na solncu, da ne postanejo krhke. Če že cevi sušimo na prostem, jih sušimo na drogu, ki smo ga potisnili iz visokega okna, najboljše podstrešnega okna v višini 11 do 16 metrov. Drog mora imeti pripravo za obešanje cevi. Ta priprava naj ima na koncu droga škripec, skozi katerega teče vrv, ki sega do tal. Na koncu vrvi naj bo privezan železen obroč, ki ima v sredini gor vzbočen križ za privezovanje vrvi, ob obodu pa kljuge, na katere obesimo cevi in jih potem potegnemo v višino. Na taki pripravi moremo hkratu sušiti 6—12 cevi. Cevi s spojko natakne na kljuge obroča, vise navpično, se lahko odtečajo in vzdolž cele dolžine enakomerno posuše. V nekaterih krajih suše cevi na navadnem drogu, ki ga pomple skozi okno, toda ta način sušenja ni posebno priporočljiv. Cev je obešena s svojo sredjo čez drog tako, da na vsako stran visi po pol cevi. Del cevi, ki leži na drogu, se nikoli do dobra ne posuši, zakaj na deželi navadno nikdo ne misli na to, da bi vsaj enkrat ali dvakrat premaknil cevi na desno ali levo in posušil tudi sredino cevi. Če tako cev potem shranimo v orodišče, se pokaže čez nekaj mesecev na točki, ki je ležala na drogu, črn madež in ta povzroča prezgodnjo pokvarjenost cevi.

Polaganje cevi v vodoravni ali poševni legi po lesenih klinih, po stojalih ob stenah, kakor tudi po vrtnih ograjah, zlasti pa polaganja po travi nikakor ne moremo priporočiti in je zategadelj brezpogojno opustiti.

V sušilnih stolpih, v katerih se more kuriti, smemo

rabiti le primerno toploto, ker huda vročina mokri tkanini škoduje.

Pozimi, če imamo vlažno vreme, cevi na prostem ne smemo sušiti, ker nam sicer v kratkem strohne, pač pa jim ne škoduje suh mraz, zakaj mraz in oster zrak v par dneh cev posušita tudi znotraj.

Pri vlažnem vremenu, če že ni drugače, posušimo cev v cerkvenem zvoniku, na stopnišču kake visoke stavbe ali kakosibodi, samo da je pod streho. Posebno pazljivo pa moramo pri sušenju cevi polagati na to, da jih ne obešamo na železo, ker se jih prime rja, ki cev prej ali slej uniči.

Krpanje cevi.

Posušene cevi, če niso označene s poškodbami, znova na lahko okrtajemo in potem navijemo na navijak ali pa zvijemo v svitke, poškodovane cevi pa izločimo in jih popravimo kakor pač mogoče. Čestokrat si pomagamo s tem, da prevezemo spojke ali pa cev zakrpamo z eno, dvema ali tudi tremi krpami. Izvrstni za krpanje cevi so tudi n. pr. Kattnerjevi krpalni vijaki, s katerimi moremo zamašiti tudi po 5—6 mm velike luknje v cevi. Na krpanje cevi z vijakom, kakor vsakemu krpanju, moramo polagati posebno pozornost, zakaj šušmarija, kakor nikjer, tudi pri krpanju cevi ni dobra. Krpalni vijaki so sicer dokaj dragi, toda moremo jih znova uporabiti, če smo cev izločili po večkratnem krpanju. Cenejše krpanje cevi je krpanje z oblepki (flaštri) »ciglin«. S ciglinom krpamo na ta način, da cev na poškodovanem kraju obdrgnemo s kakim raskavim predmetom, okrtajemo, namažemo s ciglinom in prelepimo s ciglinovim oblepkom. Tako zakrpamo cev položimo med dve deski in stisnemo z vijačno stiskalnico ali mongo. Krpa je v petih, šestih urah posušena in cev zakrpana. Poznamo še več vrst krpanja, pa so vse večidel dvomljive vrednosti.

Shranjevanje cevi.

Posušene in popravljene cevi navijemo na navijak ali zvijemo v svitke in zložimo na police, in sicer tako, da so spojke spredaj, nikakor pa ne smemo polagati cevi po robovih ali docela drugo nad drugo in morebiti tudi na tla orodišča. Robovi cevi itak največ trpe in zato jih ne smemo obrabljati po robovih. Cevi zložene na tla v kratkem dobe lise ali maroge od vlage. Tudi na vozovih in na gasilnem orodju cevi, če niso navite na navijak ali vreteno, ne smejo ležati na robovih, postaviti jih moramo pokončno in med posamezne cevi vtakniti deščice, da se ne drgnejo druga ob drugo.

Vsako cev moramo, preden jo zvijemo in naložimo osnažiti prahu in peska. Pravilno shranjevanje cevi je eden izmed najvažnejših poslov gasilstva. Zlasti po deželi najdemo gasilske hramove in domove, ki niso prikladni za shranjevanje cevi. V nekaterih krajih vidimo gasilske hramove, ki oken sploh nimajo, temveč samo line, skozi katere pada kajpada sneg in dež v hram in tudi vlaga, kakor megla ima dostop v orodišče. Vse to tkanini škoduje v veliki meri.

Po nekod nimajo lesenih ali betoniranih tal, temveč samo prst ali gramoz; stropa ni, ali pa je neometan, in tako sama streha ne daje dovolj zaščite proti vlagi in prahu.

Ako je tak hram ali dom dlje zaprt, postane zaduhlo v njem in plesnoba nam udari v nos, če stopimo vanj. Tak kraj ni za cevi, ker so v kratkem uničene.

Uporaba cevi pri vajah in požarih.

Za polaganje cevi je treba posebne spretnosti pa tudi previdnosti in vestnosti. Posebno pazljivo je polagati na to, da je cev hitro položena, da se ne zatakne ali zavije in da je položena tako, da jo ne more poškodovati opoka in zidovje, ki pada z gorečega poslopja. Zavojev, ki delajo koté na cevi, in zasukov nikakor in nikoli ne smemo dovoljevati, ker ovirajo tok vode in zahtevajo večje moči od ljudi, ki gonijo brizgalnico. Poleg tega pa je pritisk vode v cevi veliko večji in cev, ki ni popolnoma dobra, se razpoči že pri prvih pritiskih vode.

Vlačenje cevi, zlasti če imamo vodo v nji, in pa po raskavem kamenju, po žilindravih potih, po plotih, zidovih itd. ne smemo dovoljevati. Če že moramo cev premakniti, pokličimo več gasilcev, v sili tudi civilne ljudi, da nam pomagajo cev dvigniti in prenesti. Pri požarih na kolodvorih in pri požarih ob železniškem tiru, če moramo napeljati vodo čez tir, položimo cev pod tračnice, da ne oviramo železniškega prometa in da nam stroji ne povozijo in pokvarijo cevi. Kadar moramo cev položiti čez gorke ruševine in dele konstrukcij, moramo pod cev položiti les brez žebeljev ali kamenje, ki nima ostrih robov, da jih vročina ne pokvari. Prav tako moramo pri prelaganju cevi med gašenjem obračati na žeblje, na ostro in šilasto pločevino, črepienje, zlasti na steklene črepienje itd. posebno pozornost. To storimo tem laže, ker ni treba take naglosti kot je potrebna pri prvem naskoku.

Cevi, ki smo jih dvignili z vrvjo, ki smo jih položili po stopnicah, po lestvah, na primernem mestu privežemo s posebno privezo, da gasilec cele teže cevi in vode ne nosi sam in da se more gibati z ročnikom v roki. Poškodbe cevi med gašenjem, obvezemo z navadnimi cevjimi obvezami in zatagadelj naj imajo ne le reditelji, temveč tudi plezalci cevje obveze v žepu ali v čeladi. Te obveze pa nam ne služijo za obvezanje velikih poškodb, marveč le za obveze manjših luknjic, iz katerih nam brizga in uhaja voda. Če dobi cev večjo rano ali pravčato luknjo, moramo cev izmenjati.

Cevjih obvez poznamo več vrst, toda vse za prostovoljno gasilstvo niso priporočljive. Najboljše obveze so 50—60 cm dolge in 10 cm široke obveze iz šivane jadrovine s trakovi za privezovanje. Vsekako pa je vsaka taka obveza le začasna, cev mora biti v orodišču temeljito popravljena ali pa izločena, če ni več za rabo.

Spojka.

Za spojitev ali stekniitev cevi druge z drugo rabimo cevje spojke. Spojke so več vrst. Najobičajnejše spojke so navijalne spojke in pa stikalne spojke. Pri naših gasilnih društvih je v uporabi navijalna spojka in sicer Metzova spojka št. 6, in ta spojka velja po sklepu skupščine »Jugoslovenske gasilske zveze Ljubljana« tudi za normalno spojko.

Po nekod rabijo in imajo tudi za normalno spojko stikalno spojko, ki ima, kakor navijalna spojka, svojo dobro in pa tudi svojo slabo stran.

Glavno je, da so spojke iz dobrega, bakrenega blaga in da se tudi spojkam posveča dovolj pozornosti. Z neprevidnim ravnanjem in premetavanjem se prej ali slej pokvari vsaka spojka, kar se potem pri požaru po navadi bridko maščuje.

Ročnik.

Ročnik je važno gasilno orodje, ki ga na gorišču navijemo na cev in s katerim gasilec daje vodi pravo smer. Vodni curek se ravna:

1. po hitrosti vode, ki prihaja po cevi.

2. po svetlobi ročnikovega gobčnika.

Svetloba gobčnika pa se ravna po svetlobi brizgalničnega valja (cilindra) ali po pritisku vodovoda.

Ročnik ima ali prost curkov iztok ali pa se iztok more regulirati v pršni ali škropilni iztok.

Kdaj sme ročnik imeti zapiralnik, kdaj ne, se ravna po tem, ali dobivamo vodo iz brizgalnice ali iz vodovoda.

Pri brizgalnicah je ročnik z zapiralnikom nedopusten in more biti tudi prepovedan, zakaj lahko se zgodi, da gasilec z ročnikom v roki samovoljno zapre zapiralnik, ne da bi se ustavilo delovanje brizgalnice, in gotovo je, da nam raznese eno ali pa tudi več cevi, morebiti pa tudi brizgalnični vetrnik. Pa tudi pri močnih vodovodih ročnika z zapiralnikom ne moremo priporočiti, ker pri hitri ustavitvi vode v cevi nastane odboj, ki nam raznese cev.

Gasilstvu po deželi zatagadelj ročnikov z zapiralnikom ne moremo priporočati, priporočamo pa ročnike z navadnim navijalnim gobčnikom, kvečjemu še gobčnik s pršilom vodnega toka.

Prednost ročnika z zapiralnikom je v tem, da odpremo vodni tok le tedaj, če vodo res potrebujemo, sicer pa se izognemo nepotrebne moče in škode, ki jo lahko povzročimo z vodo. Gasilec z ročnikom v roki more odpreti vodo, če res vidi ogenj, če pa ne, pa zapre vodni tok.

Ročnik z zapiralnikom moremo priporočati le pri motornih centrifugalnih brizgalnicah, ki oddajajo le toliko vode, kolikor jo odteče, če pa se ne odteka, kroži v aparatu.

S tem smo podali le nekaj podatkov o ravnanju s cevmi, o katerih mora biti pravzaprav poučen vsak gasilec ali pa vsaj vsak gasilski funkcionar.

Društvene in župne vesti.

A. Društvene.

Gasilno društvo v Hrastniku je praznovalo dne 19. junija t. l. 40-letnico svojega obstoja in obenem blagoslovitev novega gasilskega doma. Prireditve se je udeležil sreski poglavar g. Pinkava, rudniški ravnatelj g. inž. Drolc, zastopnik kem. tovarne g. Dirmajer, stavbenik g. Ročak, trboveljski župan, starosta JGZ in veliko število gasilcev, med njimi zastopnik varaždinskega gasilnega društva. Novemu gasilskemu domu je kumovala ga. Roševa ob asistenci deklet in žena v narodnih nošah. Gasilska župa Trboveljska je imela pri tej priliki skupščino v novem domu z običajnim dnevnim redom.

Gasilno društvo v Mostah pri Ljubljani je dne 3. julija t. l. praznovalo 30-letnico svojega delovanja. Pri tej priliki bi se imela vršiti tudi blagoslovitev nove motorne brizgalnice, pa je izostala, ker brizgalnica ni došla v pravem času. Po maši je mnogobrojno gasilstvo pred gasilskim domom pozdravil društveni načelnik tov. Zupan. Deklica v narodni noši je deklamirala slavnosti primerno pesnitev in župni načelnik tov. Barlè je čestitujoč društvu k 30-letnici zaključil dopoldanski del prireditve. Pri popoldanski vrtni veselici so bile razdeljene društvenemu načelniku in trem drugim gasilcem častne diplome za 25-letno delovanje, odnosno za častno članstvo.

Gasilno društvo v Cerknici je slavilo dne 3. julija t. l. 40-letnico svojega delovanja, katere se je udeležilo izredno veliko število gasilcev in drugega občinstva. Zvezo je na tej prireditvi zastopal tov. Hojan, ki je z jedrnatim nagovorom poveljal prireditvi.

Gasilno društvo v Podbrezju je dne 10. julija t. l. blagoslavljal novo motorno brizgalnico. Brizgalnici je kumovala dvorna dama ga. dr. Tavčarjeva.

Gasilno društvo na Ježici je dne 31. julija t. l. praznovalo svojo 25-letnico. Po popoldanskem sprevedu je pred gasilskim domom pozdravil goste društveni načelnik, čestitali pa so starosta tov. Barlè, tajnik tov. Hojan in župni podnačelnik tov. Zupan. Petnajstim članom je tov. starosta razdelil častne diplome za 25-letno delovanje v društvu.

Gasilno in reševalno društvo v Kranju je dne 7. avgusta t. l. blagoslovilo novo motorno brizgalnico in nov reševalni avtomobil ob prisotnosti velikega števila gasilcev in drugega občinstva. Zvezo je zastopal zvezni tajnik tov. Hojan.

Gasilno društvo v Prevaljah je dne 16. junija t. l. slovesno blagoslovilo novo motorno brizgalnico — prvo v Mežiški dolini. K tej prireditvi je povabilo vsa sosedna gas. društva, ki so se vabilu v častnem številu odzvala. G. dekan Riepl je pred blagoslovitvijo brizgalnice, ki ji je kumovala ga. Lahovnikova, v vznešenem govoru nagovoril zbrane gasilce. V imenu občine in gasilnega društva v Prevaljah je pozdravil navzoče župan občine in načelnik gas. društva v Prevaljah tov. Lahovnik. Župni načelnik tov. Vončina je v imenu K. G. Ž. izrekel pohvalo društvu Prevalje ter bodril k resnemu skupnemu delu za napredek gasilstva. — Pri slavnosti so sodelovale tri gasilske godbe. — Dopoldanska slovesnost in popoldanska ve-

selica sta bili sijajni in to radi velike udeležbe in ugodnega vremena.

Slovenjgrдец. V nedeljo, dne 7. avgusta t. l. je slavilo tukajšnje gasilno društvo 55-letnico svojega obstoja, združeno z zletom Gasilske župe Slovenjgraške ter okrožno vajo Mislinjskega gasilskega okrožja. Proslave in zleta so se udeležila vsa v župi včlanjena društva, nekaj nad 300 mož. Po maši se je vršil na glavnem trgu mimoohod gasilstva pred zveznimi in župnimi dostojanstveniki ter zastopniki oblastev, nato pa koncert železničarske godbe »Drava« iz Maribora. Točno ob 14. uri je zaznamil plat zvona iz cerkvenega zvonika pričetek vaje, katere se je udeležilo 8 društev z 9 brizgalnicami. Po vaji, ki je uspela brezhibno in strumno, so se vršili pred gasilnim domom nagovori župnega načelnika tov. Kopača, zveznega podstaroste tov. Vengusta in domačega načelnika tov. Cajnka. Vrtna veselica je uspela sijajno.

Gasilno društvo v Rēčici ob Savinji je dne 24. julija t. l. praznovalo 45-letnico svojega delovanja. Najstarejši član gasilnega društva tov. Štiglic starejši je pozdravil goste, povdarjal delo zaslužnih mož in bodril k vztrajnosti pod praporom z napisom: »Bogu v čast, bližnjemu v pomoč«. Žal nam je, da jedrnatega govora, radi prostora, ne moremo objaviti v celoti.

B. Župne.

Gasilska župa Radovljiška je imela skupinsko župno vajo v Otoku pri Mošnjah. Pri vaji je sodelovalo 5 gasilnih društev z 135 gasilci. Vajo je vodil domači načelnik tov. Reš. Posebno pozornost je vzbujala nova motorna brizgalnica radovljiškega gasilnega društva. — Vaja je bila združena s signalnimi vajami. Po vaji je tov. Finžgar razložil pomen skupnih vaj, opozoril na napake in na spretnosti posameznih društev.

Gasilska župa Ptujška je imela dne 22. maja t. l. enodnevni tečaj za svoja društva. Tov. Musek je predaval o enotnem vodstvu društvenih knjig, o pomenu tečaja itd. Dr. Kūhar je razpravljal poljudno o prvi pomoči, tov. Vengust, podstarosta JGZ, pa o namenu in cilju gasilstva, o vztrajnosti in strokovni izobrazbi. Tečaja se je udeležilo 86 gasilcev, ki so izrekli željo, da se tečaji v župi udomačijo.

Gasilska župa Slovenjgraška je imela dne 12. junija t. l. svojo redno letno skupščino v Velenju z običajnim dnevnim redom. Iz poročil referentov posnemamo, da je delovanje društev povoljno, pri nekaterih vzorno. Pri raznoterostih se je razpravljalo o previdnosti pri naročanju cevi. Nekemu društvu so pri 10 atmosferah popokale nove cevi.

Gasilska župa Ljubljanska je imela meseca junija in julija t. l. štiri župne skupinske vaje: prvo v Vnanjih Goricah, pod vodstvom tov. Gašperina in Mikuža; drugo v Horjulu, pod vodstvom tov. Barleta; tretjo na Ježici, pod vodstvom tov. Zupana in četrto v Mostah, pod vodstvom tov. Lavrenčiča. S praktičnimi vajami so bila v zvezi teoretična predavanja, redovne vaje in vaje trobentačev. Vaje so bile prilagojene resnim slučajem.

Gasilska župa Martjanska je imela dne 19. junija t. l. svojo redno skupščino. Poleg poročil župnih funkcionarjev je bilo na dnevnem redu tudi poročilo o župnih prireditvah v bodočem poslovnem letu. Iz poročil posnemamo, da so društva dobro opremljena in povoljno izvežbana. Veselje do dela je zadovoljivo, napredek se kaže od leta do leta. Župni odbor se je popolnil.

Savska gasilska župa, kakor vsako leto, je priredila tudi letos v Št. Vidu nad Ljubljano lepo uspelo Florjansko slavnost. Dne 26. junija je bila dvojna župna vaja: v Podutiku in Dolnicah, 10. julija pa v Stanežičah in v Mednem. Obe vaji sta bili izvedeni popolnoma naravno, z oklicem, brez posbnega načrta. Vaji je vodil župni načelnik tov. Arhar. Vsa sodelujoča društva so pokazala, kako resno pojmujejo svojo častno nalogo, tudi njih orodje je v vzornem redit.

Tudi tovarištvo se lepo goji v župi. Gasilno društvo

v Preski ima svoj pevski zbor pod vodstvom tov. A. Kržišnika, šolskega upravitelja. Zbor obstoji že štiri leta in nastopa pri vseh župnih prireditvah. Pozimi je priredil koncert, ki je izvrstno uspel. Tako dviga ugled domačega društva, kakor tudi gasilstva vobče. Društva so se po večini začela udeleževati tudi na kulturnem polju, prirejajo v zimskem času koncerte, igre, komerze itd., da stem omeje prirejanje navadnih veselic, in pa kljub temu pridobe nekaj sredstev za izpopolnjevanje gasilskega orodja. Za to živahno delovanje župe ima poleg tov. Arharja največ zaslug tov. A. Jeločnik, učitelj v Št. Vidu in župni tajnik. Tako se učiteljstvo v naši župi prav pridno udeležuje in uspehi tega sodelovanja se vidijo vsepovsod.

Gasilska župa Kranjska nam je vposlala obširno poročilo o delovanju in o pregledovanju posameznih gasilnih društev. Pri pregledovanju orodja je bilo dognano, da je orodje povsod v dobrem in rabljivem stanu. Blagajniške in druge predpisane knjige so v najlepšem redu. Delovanje društev in župe zasluži popolno priznanje.

Gasilska župa Kozjanska je imela dne 24. julija t. l. svojo skupščino. Pri volitvah je bil izvoljen za načelnika tov. Vilfan Metod, bivši župni načelnik tov. Ivanuš Robert je bil izvoljen za častnega člana župe.

Gasilska župa Slovenjgraška je priredila pred kratkim dve okrožni gasilski vaji. Prva se je vršila v Šoštanjju dne 24. julija t. l. za Šaleško okrožje, druga pa v Slovenjgradcu dne 7. avgusta za Mislinjsko okrožje v zvezi z župnim zletom ter proslavo 55-letnice obstoja gasilnega društva v Slovenjgradcu. Obe vaji sta izpadli popolnoma brezhibno in strumno ter pokazali, da polaga župno načelstvo, kakor tudi vsa včlanjena društva, veliko važnost na redne gasilske vaje.

Raznoterosti.

Trboveljsko gasilno društvo (trg) slavi dne 4. septembra t. l. 40-letnico svojega delovanja. Spored bo razviden iz vabil, ki se razpošljejo.

Točna in solidna izvršba!

Najnižje cene!

Edino le po predpisu J. G. Z.

Tovariši gasilci!

Predno se odločite za nakup kateregakoli orodja odnosno oprave, se obrnite na spodnji naslov, kjer dobite popolnoma vse gasilske potrebščine, predpisane po Starešinstvu J. G. Z.

Naslednji predmeti so stalno v zalogi: Prima češke in avstrijske konopnene cevi do zajamčeno najvišjega pritiska, rdeče gumirane cevi, sesalne cevi, normalne in patentne spojke, ročniki, čepice, naramke, piščalke, rogovi, razni odznaki, krpe za cevi, vse poslovne knjige, razglednice, zastavice, diplome i. t. d.

Kupujem in prodajam novo ter rabljeno orodje, brizgalne i. t. d.

Ako rabite kakoršnokoli pojasnilo glede gasilskih potrebščin, se obrnite edino le na naslov

HERMAN ZUPAN

KNJIGOVEZ

LJUBLJANA, GAJEVA ULICA 2

(ZA PALAČO LJUBLJANSKE KREDITNE BANKE)

Specijalna tovarna brizgalnic, hidroforov, sesalk, lestev, cevi in oprave za gasilce, ekstinkterjev, avtomobilnih, motornih brizgalnic

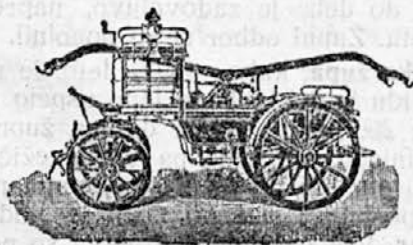
R. A. Smekal

d. z o. j.
Ustanovljena 1820

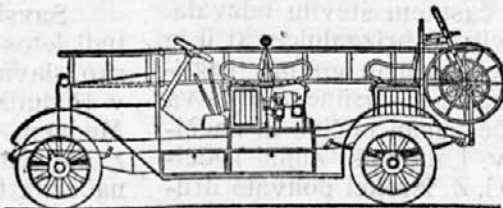
Praga - Smichov

Slatňany pri Chrudinu

priporoča svoje prvovrstno najmodernejše gasisko orodje:

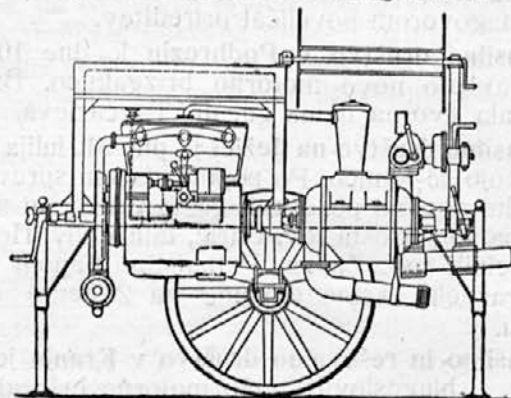
Predpisana četverokolna brizgalnica na vzmetih z enim ali dvema curkoma; močen pritisk vode

Avtomobilna brizgalnica

Prekonstrukcija starih brizgalnic za ročni in motorni pogon, po zmernih cenah.

Dvokolne snemalne brizgalnice.

Motorna dvokolna brizgalnica z batnim brzotekim črpalom za visoki pritisk

Dalje izdelujemo vse ostalo gasilsko orodje in potrebščine, kakor: Čelade, pasove, sekirice, ročne in mehanske lestve najnovejše vrste. Delavne in slavnostne obleke, čepice in gasilske znake po najnižjih cenah. Vozove za škropljenje ulic, vozove za cevi in lestve. Telo-

vadno orodje za šole in društva. Občinam in gasilnim društvom olajšani plačilni pogoji.

**Postrežba točna.
Cene solidne.**

Za vse stroje se jamči.

L. MIKUŠ**LJUBLJANA**

MESTNI TRG ŠTEV. 15.

DEŽNIKI

NA MALO.

NA VELIKO.

USTANOVLJENO 1889.

Gasilna društva!Preden kupite, oglejte si
posebno močne**gasilske cevi vseh širokosti,**impregnirane in garantirane po naj-
nižji ceni pri tvrdki**IVAN ADAMIČ,**Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 31.
— Telefon 441. — Maribor, Ve-
trinjska ul. 20. — Kamnik, Šttna 4.

POZORI!

POZORI!

Tvrdba**ANT. KRISPER****Ljubljana, Mestni trg št. 21**

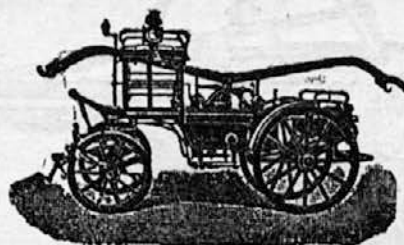
priporoča cenj. občinstvu
svojo bogato zalogo čevljev
NAJBOLJŠE kakovosti
po znatno znižanih cenah.

TELEFON ŠT. 16 USTANOV. L. 1889. POŠT. ČEK. 10.533.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

(GRADSKA ŠTEDIONICA)

LJUBLJANA, PREŠERNOVA ULICA.Stanje vložnega denarja nad 260 milijonov
dinarjev ali 1040 milijonov kron.Sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi
na tekoči račun, in sicer proti najugodnejšemu
obrestovanju.Hranilnica plačuje zlasti za vloge proti dogo-
vorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče
obresti.Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega
računa, je večje kot kjerkoli drugod, ker jamči zanje
poleg lastnega hranilničnega premoženja še**mesto Ljubljana**z vsem premoženjem ter davčno močjo. Vprav radi
tega nalagajo pri njej sodišča denar nedoletnih,
župnijski uradi cerkveni in občine občinski denar.Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke
največ v naši hranilnici, ker je**denar tu popolnoma varen.****Prva zaloga gasilnega orodja****FRAN SAMSA,****ZAGREB, Mažuraničev trg št. 18.**

Ima v zalogi vsakovrstne cevi: konopne, gumijeve
črpalne; dalje sekirice, pasove, gasilske znake, na-
ranke, spojke, ročnike, trobke, piščalke, svetiljke
vrvice, čepice, čelade, blago za obleke; izdelovanje
obleke iz drila in paradnega sukna; lestve: kljukaste,
raztezalne in mehanične; brizgalnice: dvokolne, ročne,
četrverkolne, bencinmotorne, avto-brizgalnice in
„Express“ aparate po tovarniški ceni. — Blago je
prvovrstno iz prvih svetovnih tovarn in zajamčeno.

Cene primerne, daje tudi na obroke.

Priporoča se najtopljeje

FRAN SAMSA, nasledu. VILMA SAMSA**ZAGREB, Mažuraničev trg 18.**

USTANOVLJENO 1767.

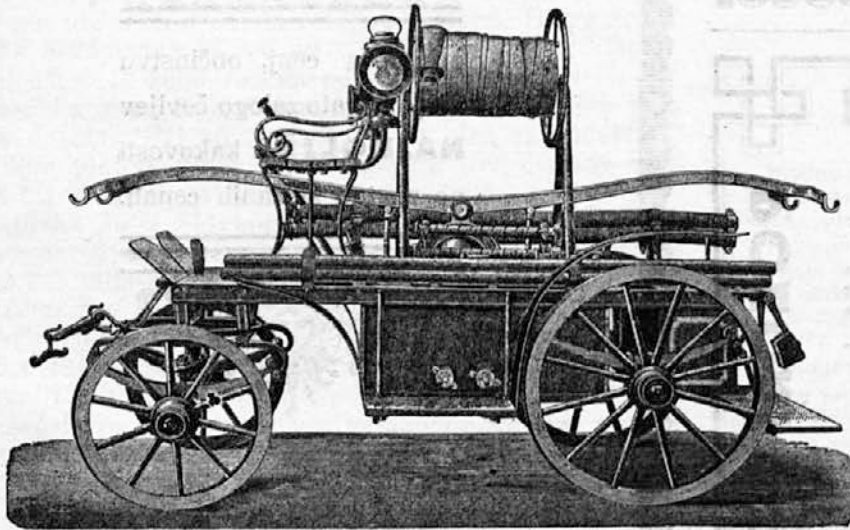
STROJNE TOVARNE IN LIVARNE D. D.

Centrala: LJUBLJANA, Dunajska cesta 35.
Telefon št. 142 in 230.

Brzjavi: STIL.

Kovinski obrat: LJUBLJANA, Zvonrska ulica 5.
Telefon št. 9.

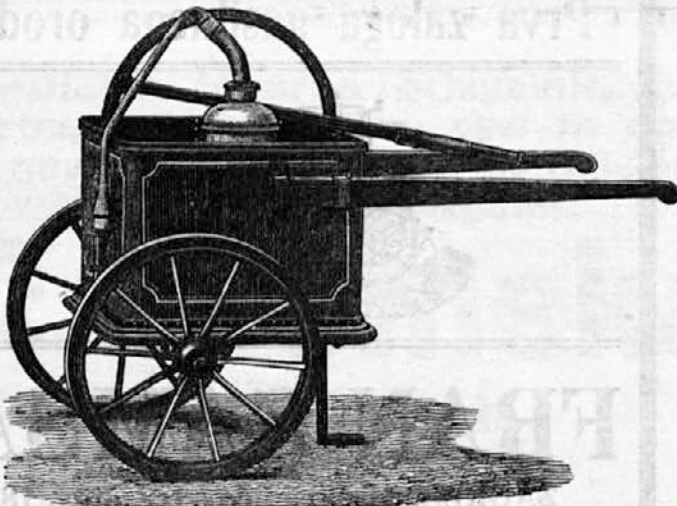
Priporočajo svoje najmodernejše, na podlagi večletnih preizkušenj izvršene brizgalnice vseh vrst, kakor: **Vozne** četverkolne in dvokolne; **snemalne** četverkolne in dvokolne; **prenosne** jednostavno in podvojeno brizgajoče. **Berglaste brizgalnice** z in brez vetrnika ter vse ostalo gasilsko orodje in potrebščine.

Vozna brizgalnica s patent. strojem, na peresih z dvema curkoma, močen pritisk vode.

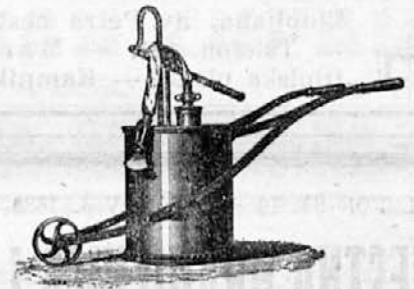
Dvokolna brizgalnica, podvojeno brizgajoča 180 — 200 ²/min.

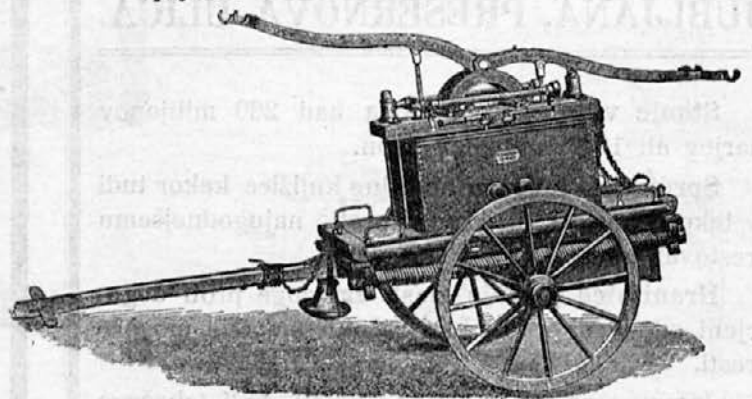
Dvokolna brizgalnica, pripravna za gospodarske in tovarniške zavode.

Normalna spojka.

Vozna brenna točna brizgalnica, jednostavno brizgajoča.

Snemalna brizgalnica z dvema curkoma, v treh velikostih: od 200 — 355 ²/min.

Gobčnik.

Ročnik.

Vsakovrstno gasilsko orodje pri najsolidnejši garantirani izpeljavi kakor: normalne Metzove spojke, Rothove spojke, Knaustove spojke, ročnike in gobčnike najrazličnejših velikosti. Dobavljamo najsolidnejše izvršitve ter garantiramo za najboljšo Postrežba točna. izdelavo. Cene zmerne.

ENOTNA PRAVILA

za gasilna društva združena v „Jugoslov. gasilski zvezi Ljubgasilsko zvezo Ljubljana“ ter za „Gasilske župe“, cena 3 Din s pošto poštnino več.

ljana, cena 2 Din s pošto poštnino več in PRAVILA za „Jugoslovansko gasilsko zvezo Ljubljana“ ter za „Gasilske župe“, cena 3 Din s pošto poštnino več.

so v zalogi

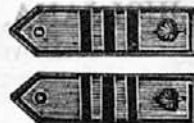
pri starešinstvu „Jugoslovanske gasilske zveze Ljubljana“

v Ljubljani.

ELIGIJ EBER

LJUBLJANA
Kongresni trg št. 7
krznanstvo in največja izdelovalnica v Jugoslaviji.

Vsa gasilna društva si usojam vljudno opozoriti na svojo veliko zalogo

ČEPIC IN NARAMNIC ZA GASILCE

bodisi za šarže ali moštvo in prosim, da v slučaju potrebe nikakor ne prezrete moje tvrdke, ker je to v Vašem lastnem interesu. Največja izbira!

Najnižje cene!

Vse čepice se izdelujejo tudi po naročilu za najnižjo ceno

Z odličnim spoštovanjem

Eligij Eber.

SIEGEL & DRUG

D. Z. O. Z.

TKALNICA PLATNENEGA
IN BOMBAŽNEGA BLAGA

Nudi izborno blago za delavni gas. kroj.

LJUBLJANA

Dunajska cesta št. 31.

SVITAVY
(Č. S. R.)

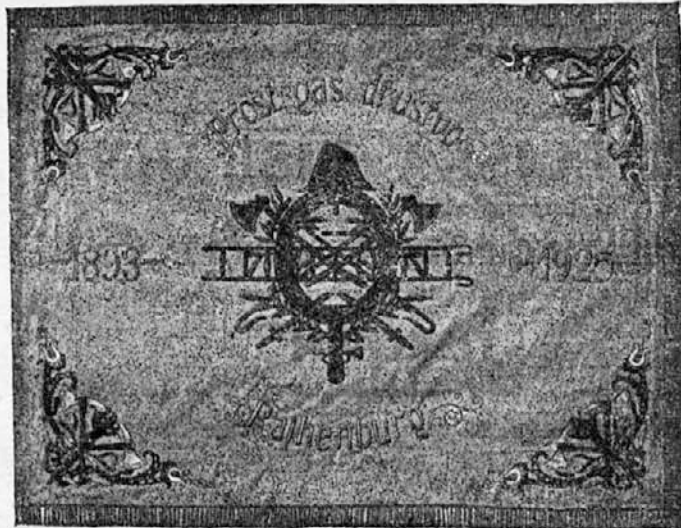
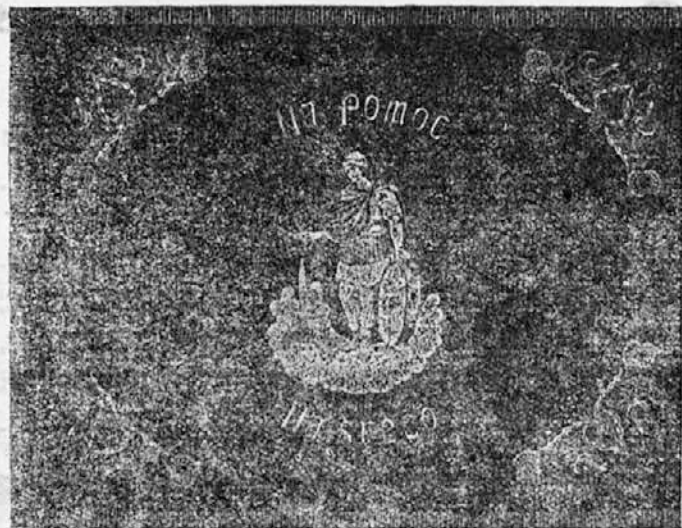
WIEN

„SAVA“

Opće osiguravajuće dioničarsko društvo u Zagrebu ustanovljena od jugoslov. denarnih zavodov: Prva hrvatska štedionica, Zagreb; Hrvatska eskomptna banka, Zagreb; Srpska banka d. d. Zagreb; Jadranska banka d. d. Beograd; Zemaljska banka d. d. Beograd; Zemalj. banka za Bosnu i Herceg., Sarajevo; je prevzela v kraljevini SHS elementarna zavarovanja **občne zavarovalnice Assicurazioni Generali v Trstu.**

Generalno zastopstvo za Slovenijo v Ljubljani, Sv. Petra cesta 2.

Posluje v vseh zavarovalnih strokah.

Vsem p. n. gasilnim društvom se priporoča za nabavo gasilskih zastav (praporov) v vsaki izdelavi. Na željo predloži vzorce, kakor tudi načrte franko-gratis. Na vse cenjene dopise in vprašanja daje točne informacije in odgovore. Zastave za prostovoljna gasilna društva na Igu, v Poljanah pri Toplicah, v Gaberju pri Celju, v Mežici, Hotedršici, Rajhenburgu, v Sodražici, Varaždinskih toplicah, na Bledu, v Rogaški Slatini, Šmarju pri Jelšah, Krašiču pri Jastrebarskem, Lokvah pri Delnicah, Daruvaru, Apatinu, v Grosupljem, Ladkovi vasi, Parabuču, Bački Palanki je izdelala, a zastave za prostovoljna gasilna društva v Ljubljani, Dardi in Oriovcu in za mnoga druga društva ima trenutno v delu znana tvrdka

J. Neškudla, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 25.

A. KASSIG

Izdelovanje čepic,
ZALOGA
LJUBLJANA, ŽIDOVSKA UL.
USTANOVLJENO 1880. krojnih potrebščin

Priporoča vse krojne potrebščine za gasilce (po najnovejših predpisih J. G. Z.) kakor: čepice, gumbe, piščalke, naramke, znake za bluze in čepice, rdeče blago, vrvice za piščalke, trobke in rogove, lipove liste i. t. d.

NOVO! Nepremočljive, obliko obdržujoče čepice. Odlikujejo se po trpežnosti, lahkoti in eleganci.

Naramki vseh vrst, lastnega izdelka, fino izdelani in trpežni.

Podjetje je na novo moderno urejeno in povečano.

CENIK ZASTONJ

ŠTAMPILIJE,

pečate, pečatne etikete ter vsa v graversko stroko spadajoča dela izvršuje po zmernih cenah graverski zavod

SITAR & SVETEK,
LJUBLJANA,
Sv. Petra cesta 13 — Kongresni trg 4.

Pozor, gasilna društva!

Imam vedno v zalogi gasilske čepice, naramke, kakor vse druge potrebščine za gasilce.

Vse po najnižji ceni.

Se priporoča

FILIP BIZJAK,
krznar in izdelovatelj čepic.

LJUBLJANA, Šelenburgova ulica šte. 6.

Posluje po celi Jugoslaviji. - Ustanovljena leta 1913.
Delniška glavica znaša 3,000.000— Din v zlatu

„JUGOSLAVIJA“,
splošna zavarovalna družba v Beogradu.
Ravnateljstvo za Slovenijo v Ljubljani.

sklepa:

1. požarna zavarovanja,
2. življenska zavarovanja,
3. nezgodna in jamstvena zavarovanja,
4. zavarovanja proti škodam vsled tatinskega vloma,
5. transportna zavarovanja,
6. zavarovanja proti škodam vsled razbitja stekla.

Največji tu delujoči zavod. - Družba je prevzela od „Graške vzajemne zavarovalnice“ in od zavarovalnih družb „Feniks“ (požarni oddelek) in „Franko-Hongroise“ ves njih kupčijski obstoj v naši državi. - Najnižje tarife. Takojšnja izplačila škod.

Glasom naredbe ministrstva za vojsko in mornarico nado-meščajo police splošne zavarovalne družbe „JUGOSLAVIJE“ žentivene kavicje za častnike.

Telefon 571. — Pisarna: Dunajska cesta 15. — Telefon 571.

UČITELJSKA TISKARNA

registrovana zadruga z omejeno zavezo

V LJUBLJANI, FRANČIŠKANSKA ULICA 6,

priporoča svojo bogato zalogo vseh najnovejših

TISKOVIN

za učiteljstvo, šolska vodstva in šolske svete, kakor tudi za županstva in druge urade. Preskrbuje tudi šolske potrebščine in učila od najboljših tvrdk.

M. FRÖHLIH, CELJE,

KRALJA PETRA CESTA ŠTEV. 11.

KRZNARNICA IN ZALOGA KROJNIH (UNIFORM-SKIH) POTREBŠČIN, ZLASTI GASILSKIH ČEPIC, ZNAKOV, GUMBOV, PIŠČALK, TROBK, SEKIRIC, VRVIC, LIPOVIH LISTOV I. T. D. PO PREDPISIH „JUGOSLOV. GASILSKE ZVEZE LJUBLJANA“.

Specijalist za gasilske čepice

kakor vse druge potrebščine za gasilce

po najnižji ceni

dobavlja

Martin Orehovc,

odlikovan krznar in izdelovatelj čepic.

CELJE, Gosposka ul. št. 14.

Pri zavarovanju predmetov proti požaru in pri življenskem zavarovanju, zavarovanju otroške dote in pogrebni stroškov

vpoštevajte edino-le

VZAJEMNO ZAVAROVALNICO

LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA št. 17,

ki Vam nudi najugodnejše pogoje.

Ustanovljeno leta 1820.

Specijalna tovarna brizgalnic, sesalk, lestev, cevi in oprave
za gasilce, ekstinkterjev, avtomobilnih in motornih brizgalnic

GASILSKI ZAVODI B.

preje

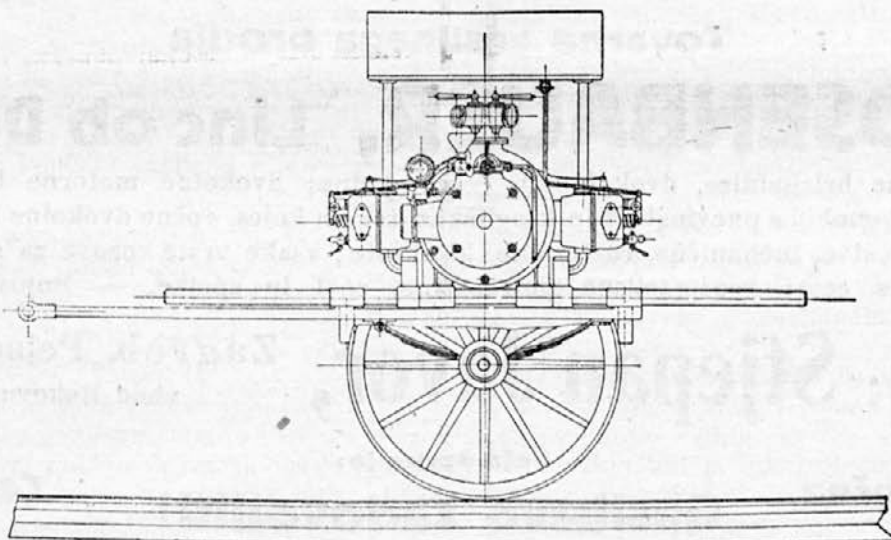
R. A. SMEKAL

Čechy pri Prostějovu na Moravskem
podružnica Maribor

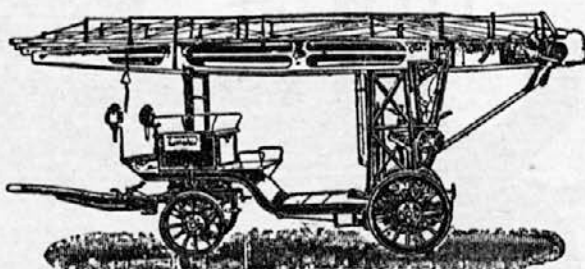
Tattenbachova 18

priporoča

svoje prvovrstno najmodernejše gasilsko orodje

Dvokolna snemalna motorna brizgalnica

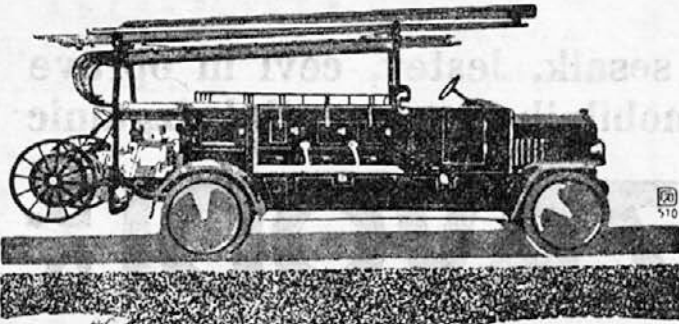
Mehanična sukalna lestva.

Cene solidne.

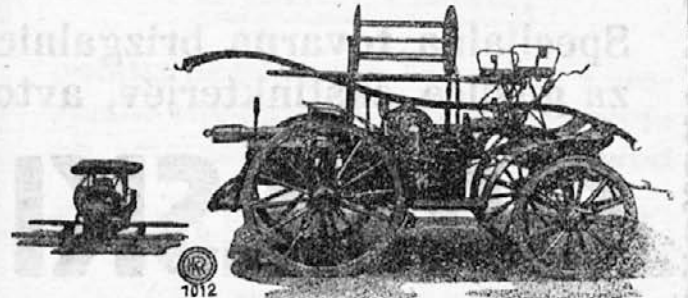
Za vse stroje se jamči!

cene solidne.

Ustanovljeno leta 1820.

Avtobrizgalnica.

Četverokolna normalna brizgalnica.

Tovarna za avtomobilne in motorne brizgalnice, mehanične lestve, gasilske čolne

LOHNER-ROSENBAUER

WIEN, IX., Porzellangasse No. 2

Tovarna gasilnega orodja

K. ROSENBAUER, Linc ob Donavi.

Izdeluje motorne brizgalnice, dvokolne in četverokolne; dvokolne motorne brizgalnice kot priklopa na avtomobil, s pnevmatiko in krogliškim tekom koles, ročne dvokolne in četverokolne brizgalnice in lestve, mehanične, raztezalne, kljukaste; vsake vrste vozove za moštvo, za cevi in za polivanje cest; vse gasilske potrebščine, cevi in spojke. — Dopisi in naročila:

Zastopstvo: **Stjepan Javor**, Zagreb, Pejačevićev trg
vhod Rokova ulica 2.

Naša deviza je:

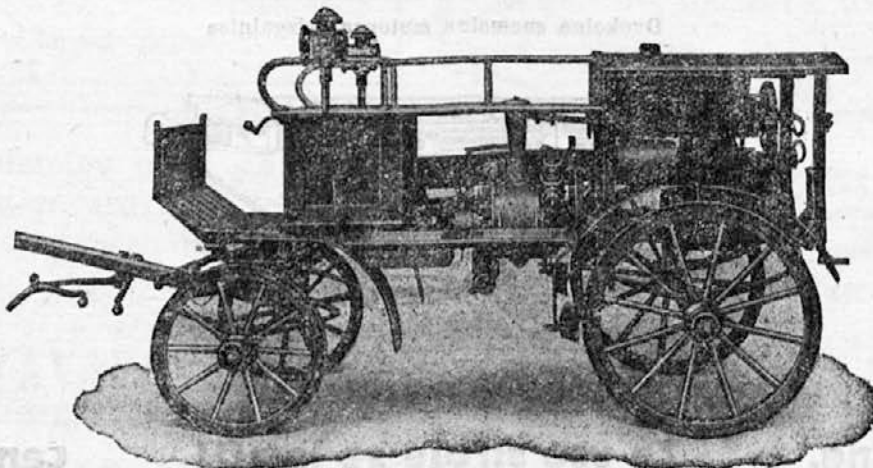
Postrežba točna.

Gasilstvo zadovoljiti!

Cene zmerne.

Cevi: sesalne, spiralne in konopne (znamka E); čelade usnjate, medene, poniklane in črno lakirane; sekirice, pasove, čepice, naramke; gasilske znake in gumbe, svetiljke in blago za delavne in slavnostne kroje odpošlje takoj s pošto ali železnico:

JAVOR, Zagreb

Četverokolna bencinska brizgalnica.

Zastopstvo tovarov:
Rosenbauer,
Linz ob Donavi in
Lohner-Rosenbauer
Wien
in trgovina z gasilnim orodjem:
Stjepan Javor
Zagreb
Pejačevićev trg
vhod Rokova ulica 2.